

De Vier Ruiters uit Openbaringen

Rudy Brinkman / www.bijbelstudie.info

In Openbaringen lezen we over de vier ruiters die alle vier op een paard rijden met een eigen kleur. Wanneer zullen we deze vier ruiters uit Openbaringen gaan zien, of maken gelovigen hun komst niet mee?

De huidige situatie in de wereld met oorlogen in Oekraïne, Israël versus de Hamas in Gaza, Congo ([7 miljoen ontheemden!](#)), honger in Somalië, Soedan, Tigray (Ethiopië), ernstige milieuproblemen en natuurrampen, vervuiling, grote onvrede onder de bevolking wegens armoede, inflatie, terreur en vreemdelingenhaat doen je afvragen in welke tijd wij eigenlijk leven.

Het is altijd al zo geweest!

Er zijn er die zeggen “het is altijd al zo geweest”. Dan ga je voorbij aan de toenemende intensiteit van de problemen waar we in deze wereld mee te maken hebben. Kijk alleen al naar het steeds verder oplopen van de temperatuur de afgelopen decennia? Alleen dáár aan zien we dat er “iets aan de hand is” met de wereld om ons heen, een wereld die richting [een totale systeemcrisis gaat](#).

“Dit moet u allereerst weten, dat er in het laatste der dagen spotters zullen komen, die naar hun eigen begeerten zullen wandelen Dit moet u allereerst weten, dat er in het laatste der dagen spotters zullen komen, die naar hun eigen begeerten zullen wandelen en zeggen: Waar is de belofte van Zijn komst? Want vanaf de dag dat de vaderen ontslapen zijn, blijven alle dingen zoals vanaf het begin van de schepping.” (2 Petrus 3:3-4, HSV)

De laatste tijd spelen de vier ruiters uit Openbaringen¹ mij regelmatig door de gedachten. Aan de hand van de (symbolische) ruiters worden de gebeurtenissen in de eindtijd maar ook de voorbije geschiedenis beschreven.

De Bijbel is geen spoorboekje

Te vaak willen we als gelovigen de Openbaringen als een ‘spoorboekje’ gebruiken om de ontwikkelingen in deze wereld te duiden of, liever nog, te voorzien of voorspellen hoe de toekomst er uit gaat zien. Met enig gepuzzel wordt dan een schema gemaakt op basis waarvan wij als gelovigen denken te kunnen weten ‘hoe laat het op Gods klok is’. Maar zo simpel is het niet.

De Openbaring is minder chronologisch opgebouwd dan vaak wordt verkondigd. Wie de ogen open houdt, vooral de geestelijke ogen, zal zien dat wat er veertig of vijftig jaar geleden door sommigen werd onderwezen nu totaal niet meer houdbaar is. Helaas speelt een stukje ‘inlegkunde’ vaak een grote rol.

Zo zijn veel christenen van mening zijn dat, voordat Openbaringen 6:1-8 plaatsvindt, de [Gemeente van Christus al is weggenomen](#). Naar mijn mening is dit een uitlegging van de Schrift gebaseerd op ‘wishfull thinking’. In 2018 heb ik [op dit blog](#) daar een artikel over gepubliceerd.

Darby schrijft over de bediening van Johannes en de Openbaring in zijn synopsis iets belangwekkends in dit verband:

“Hoewel ik er niet aan twijfel dat we hier de hele geschiedenis van de gemeente hebben tot haar einde in deze wereld, wordt die weergegeven door toestanden die toen aanwezig waren, zodat men de komst van de Heer niet van zich af zou schuiven. [..]

Johannes bewaart dit getuigenis en oordeelt naar zijn bediening de gemeenten door het woord van Christus – op dit uiterst belangrijk beginsel: de kerk zelf gericht door het woord, niet de kerk als rechter; en de individuele christen vermaand om acht te geven op dit oordeel. [..]

We vinden dus in de Openbaring Gods hele geschiedenis van de wereld, of van wat daarin van Hem is, vanaf het eerste verval van de gemeente tot aan de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.”

Johannes noemt zichzelf “uw broeder en deelgenoot in de verdrukking en in het Koninkrijk en de volharding in Jezus” (Openb. 1:9). Hij vereenzelvigt zich met de gemeente. Het lijden van de gemeente is *zijn* lijden. Letterlijk en figuurlijk. Wat de Here Jezus aan hem laat zien snijdt hem door het hart.

Kern van de Openbaring is dat de *Gemeente van Christus* en *het volk Israël* centraal staat, het handelen van God met de Gemeente en Israël in een wereld die steeds verder ontaardt.

Daarom is het mijns inziens onjuist als we de Openbaring als ‘spoorboekje’ gebruiken om de ontwikkelingen in deze wereld te duiden – het punt van waaruit tegen de wereld aangekeken wordt is namelijk: gezien vanuit Gods plan met de Gemeente, het Lichaam van Christus, en Israël – Zijn Bruid.

Wanneer komen de Vier Ruiters uit Openbaringen?

Johannes schreef in de Openbaring “want de tijd is nabij” (Openbaring 1:3). De “tijd” verwijst naar de tijd waarop de geprofeteerde dingen zouden gebeuren.

Dat was in *zijn* tijd, 2000 jaar geleden! In Openbaring vinden we dan ook zaken, naar mijn mening, die ook toen al speelden, zoals de vier ruiters uit Openbaringen. Die begonnen zich, toen al, te openbaren of waren al aanwezig in de toenmalige maatschappij. Zoals Petrus ook schreef: “Wordt nuchter en waakzaam. Uw tegenpartij, de duivel, *gaat rond* als een brullende leeuw, zoekende wie hij zal verslinden.”. Hij schreef niet “zál rondgaan”, nee: “gáát rond”!

De Vier Ruiters uit Openbaringen zijn géén personen. Het is een beeld, in de paarden en hun kleuren en voorstellingen van ruiters, van wat er geweest is, gaat komen of zelfs al gaande is.

De Tijd in Openbaringen

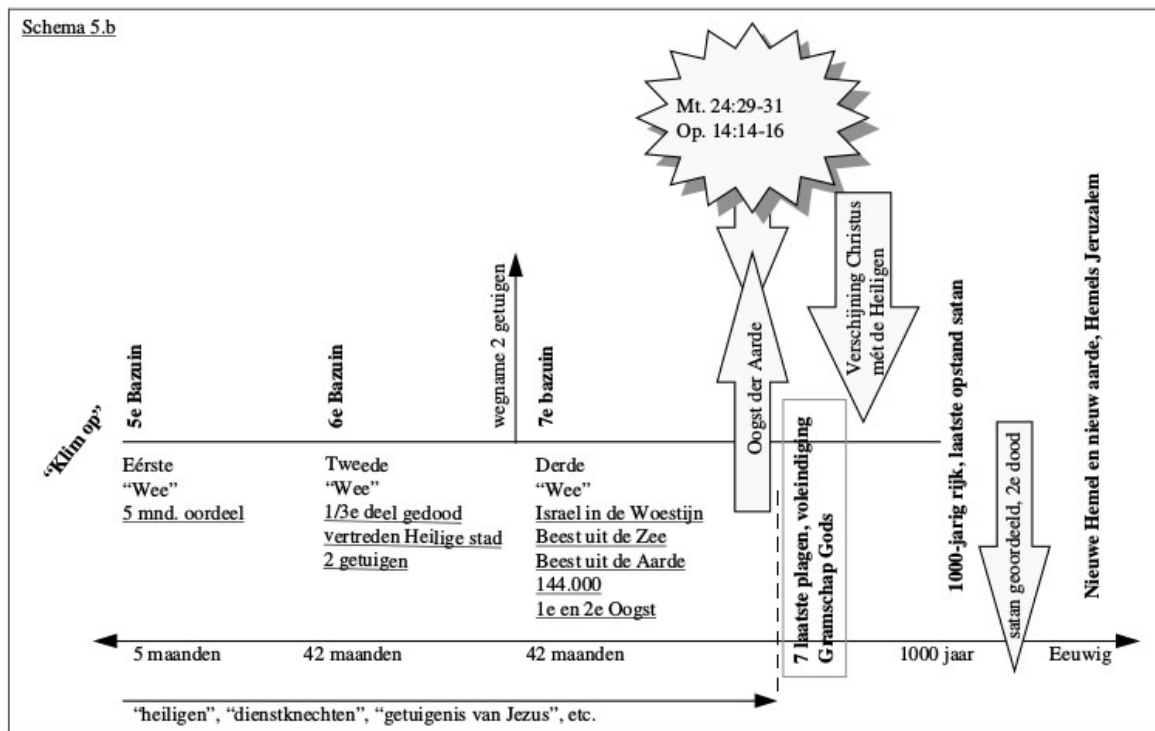
- De tijd is in Openbaring, nadat Johannes opklimt naar de Hemel in Openbaring 3 om de toekomst te mogen zien, verdeeld aan de hand van een boekrol welke geopend wordt in Openbaringen 5.
- De boekrol bevat 7 zegels, waarbij de nadruk ligt op het 7e zegel, wat weer onderverdeeld is in 7 bazuinen, door 7 Engelen ‘geblazen’.
- Tot aan de 5e bazuin is er *geen* tijdsindeling. Vanaf de 5e echter wél! De 5e, 6e en 7e zijn namelijk het 1e, 2e en 3e “Wee” welke over de aarde zullen gaan, en deze zijn gebonden aan nauwkeurig bepaalde perioden waarvan de *tijdsduur* ons bekend is gemaakt. We weten dus hoe lang deze perioden duren, maar absoluut niet wanneer ze beginnen!

Het is daarom vrijwel onmogelijk precies te duiden wanneer de ruiters op de aarde zijn of komen. De klassieke dispensationalistische uitleg, de theologische school waar ik mijzelf in grote lijnen toe reken over het algemeen, over openbaring 6 is:

“In Openbaring 6 worden de eerste zes zegels verbroken. Die zes zegels beschrijven de eerste zes beproevingen die na de opname van de gemeente over de aarde zullen komen. [...] De oordelen die met het openen van elk van de zegels over de aarde komen, kun je inleidende oordelen noemen. Het zijn nog niet de uiteindelijke oordelen die de reiniging van de aarde en de bevrijding ervan tot gevolg hebben, maar ze bereiden de weg erheen. De zegeloordelen kondigen het begin van het einde aan, dat wil zeggen dat God Zijn wil gaat vervullen door de aarde klaar te maken voor de regering van Christus.”. ([Kingcomments](#))

Zoals ik al eerder constateerde is er echter tot aan het begin van het verbreken van het 7^e zegel geen enkele vaste tijdsindeling waar te nemen.

De vier ruiters uit Openbaring plaatsen ná de “opname van de gemeente” doet mijns inziens de Schrift dan ook geen recht en bovenal, als we kijken naar wat er beschreven wordt, doet het de tijd waarin we nu leven ook geen recht.

Schema: "oogst der Aarde" ([download](#))

Ook is er, [zie mijn eerdere korte schematische weergave](#) (PDF) in mijn ogen geen enkele gegronde reden de opname van de gemeente te plaatsen vroeg in de Openbaring.

Een van de redenen die ik vaak hoor hiervoor is dat in Openbaringen 3:10 staat dat we bewaard zullen worden en in Openbaringen 4:1 staat "klim hierheen op". Dat wordt aan elkaar verbonden en ingepast in de bekende gedeelten waar we letterlijk kunnen lezen dat we weggenomen worden. Maar dat laatste vers heeft totaal *niets* met de Gemeente te maken; het is een opdracht aan Johannes.

De [claim](#) "de Gemeente-periode is tussen hoofdstuk 1 en 4 geplaatst, daarna gaat het over de dingen die moeten gebeuren voordat het Koninkrijk van Christus komt" gaat voorbij aan het hele heilshandelen van de Here met Zijn Lichaam en Zijn Bruid in de rest van Openbaringen en betreft dit, volstrekt ten onrechte, slechts op de wereld en Israël. Waardoor er vaak grote moeite ontstaat andere delen van de Openbaring te begrijpen en gekunstelde oplossingen worden verzonnen.

Dirk van Genderen, die in een "gedeeltelijke opname" gelooft, [schreef](#): "We kunnen ons maar beter voorbereiden op tijden van verdrukking, dan dat we ons niet hebben voorbereid, in de overtuiging dat we zullen worden opgenomen voordat de narigheid begint en toch nog de verdrukking mee moeten maken."

De vier ruiters uit Openbaringen is zo'n onderwerp waar we, zo meen ik, op voorbereid moeten zijn.

De Vier Ruiters

Het witte paard: Vrede

1 En ik zag hoe het Lam het eerste van de zegels opende en ik hoorde een van de vier dieren met een stem als van een donderslag zeggen: Kom en zie! 2 En ik zag en zie, een wit paard, en Hij Die erop zat, had een boog. En Hem was een kroon gegeven en Hij trok uit, overwinnend en om te overwinnen.

De statenvertalers zagen dit, ten onrechte, als een verwijzing naar Christus. Om die reden heeft ook de HSV voor een hoofdletter (“Hij”) gekozen. Het is jammer dat de HSV-vertalers dit niet hebben gecorrigeerd en de SV zijn gevolgd hierin, ook al wisten ze dat het *op zijn minst* een discutabele opvatting was.

Ook Matthew Henry verklaart dat het hier om de Here Jezus zou moeten gaan in zijn verklaring van het Nieuwe Testament, en geeft aan het gedeelte een nogal ‘vergeestelijkte’ uitlegging.

De tekst is duidelijk. De Here Jezus heeft geen deel aan deze ruiter en het witte paard anders dan dat hij de verzegeling verbreekt van de boekrol die de komst van deze ruiter aankondigt.

In Openbaring hoofdstuk 4 zien we eerder dat alle macht aan de Here Jezus is gegeven en in hoofdstuk 5:5 lezen we “*En een van de oudsten zei tegen mij: Ween niet, zie, de Leeuw uit de stam van Juda, de Wortel van David, heeft overwonnen om het boek en zijn zeven zegels te openen.*”. In Joh. 5:27 lees je: “*Hij heeft Hem macht gegeven oordeel uit te oefenen, omdat Hij [de] Mensenzoon is*”.

Daarom is de Here Jezus de enige die de zegels kan ‘openen’ waarover we in Openbaring 6 vervolgens lezen. Hoe? Doordat Hij de satan heeft overwonnen, door Zijn opstanding, is satan’s macht gebroken door Christus. Hij is de Enige die daarom dit kan en mag openbaren (de zegels verbreken). Denk in die zin aan Daniël 12:4 “verzegel dit boek”. Het verbreken van een zegel is niet anders dan inzage geven in de inhoud, door het toegankelijk te maken.

Tot slot kan het Christus niet zijn die op dit paard uittrekt vanwege de overduidelijke verschillen met Openbaringen 19:11, waar het zonder twijfel de Here is die overwinnend komt, en vanwege wat er na volgt.

Daar komt bij, zoals ik eerder opmerkte, dat het niet zozeer personen als wel beelden zijn, in de vorm van ruiters met paarden, die iets weergeven, iets vertellen aan ons, over de heilsgeschiedenis.

Sommige uitleggers die vasthouden aan de uitleg dat het ‘een persoon’ moet zijn menen dat het, omdat het de Here niet kan zijn, hier (daarom) de antichrist betreft, die zich immers voordoeft als een ‘engel des lichts’, en vandaar de kleur ‘wit’ voor het paard en de kroon op zijn hoofd. Zo verklaart Scofield dat het de antichrist is “in een poging de Here te imiteren”.

Als we het paard en de ruiter bekijken:

- een wit paard ([spierwit](#) ↗)
- een boog, vgl. bijv. Klaagliederen 2:4. Een wapen, beeld van oorlogsvoering.
- een kroon, vgl. Openb 3:11. Of (wit) kleed van een overwinnaar (<[4735](#)> ↗) of krans.
- trok uit, overwinnend en om te overwinnen

Wat we hier zien is, naar mijn mening, een weergave van een *periode* in de geschiedenis, ná de overwinning, aan het kruis, van Christus.

Het is in mijn ogen inconsequent, alhoewel populair, hier de antichrist in te willen zien, als *persoon*, gezien de navolgende paarden en ruiters. Daar wordt géén “persoon” aan gelinkt of gegeven in de verklaringen van dit gedeelte.

Een macht die in de ogen van de mensen goed (wit) lijkt te zijn maar met geweld de wereld aan zich onderwerpt. Dit soort machten zijn er door de eeuwen heen meermaals geweest. Er zijn heel wat oorlogen gevoerd “met God aan onze kant” volgens de mensen. Maar het blijven oorlogen. Het blijft menselijk streven naar vrede. Het blijft bloedvergieten van onschuldigen!

Een goed voorbeeld daarvan zou bijvoorbeeld de VN kunnen zijn, die regelmatig met geweld orde wil stichten en vrede wil brengen. Maar zoals gezegd, door de eeuwen heen zijn er al heel wat ‘vredestichters’ geweest die met geweld hún “vrede” wilde opleggen aan de mensheid.

In mijn optiek is daarom de ruiter op het witte paard een symbool van het menselijke streven naar vrede en gerechtigheid.

Het rode paard: Oorlog

3 En toen het Lam het tweede zegel geopend had, hoorde ik het tweede dier zeggen: Kom en zie! 4 En een ander paard, dat rood was, trok uit, en aan hem die erop zat, werd macht gegeven de vrede van de aarde weg te nemen, en te maken dat men elkaar zou afslachten. En hem werd een groot zwaard gegeven.

Het menselijk vrede stichten loopt altijd op niets anders uit dan een catastrofe; het wordt gevolgd door de rode, zwarte en vale- of grauwe paarden.

Een vredesverdrag kent, naar het gevoel van de wederzijdse partijen, vaak tekortkomingen. Men voelt zich tekort gedaan. En zodra de gelegenheid zich voordoet, begint men weer een nieuwe oorlog..

De vrede die door mensen gesticht wordt, wordt door het rode paard weggenomen. De mensen slachten elkaar af. Vandaar het zwaard dat deze ruiter bij zich draagt; om 'dood en verderf' te brengen.

Als je naar de recente geschiedenis kijkt zie je dit helder; na de 1^e wereldoorlog werd de Volkerenbond opgericht.

De Volkenbond of Volkerenbond (in het Engels: League of Nations) werd op 25 januari 1919 opgericht. Het doel was, om door middel van een supranationale organisatie 'een einde aan alle oorlogen' te maken. In zijn grootste vorm (1934-1935) kende de Volkenbond 58 aangesloten landen als leden. ([Oorlogsbronnen](#)).

Ondanks toch wel opmerkelijke successen was de Volkenbond niet in staat te verhinderen dat Duitsland, Italië en Japan in de jaren 1930 zich gewelddadig ontwikkelden en het 'rode paard' dood en verderf ging zaaien; de 2^e Wereldoorlog was een feit en heeft wereldwijd naar schatting 55 miljoen levens gekost. Een belangrijke reden er voor was: Duitsland voelde zich tekort gedaan, in het nauw gedreven, door de verdragen gesloten na de eerste wereldoorlog!

Daarna werd een nieuw 'wit paard' van stal gehaald, de Verenigde Naties. Tot op de dag van vandaag faalt het 'vredestichten' van de VN – zoals ik in de inleiding al aangaf zijn er nog steeds hevige oorlogen gaande!

Het zwarte paard: economische rampspoed

5 En toen het Lam het derde zegel geopend had, hoorde ik het derde dier zeggen: Kom en zie! En ik zag, en zie, een zwart paard, en hij die erop zat, had een weegschaal in zijn hand. 6 En ik hoorde te midden van de vier dieren een stem zeggen: Een maat tarwe voor een penning [Letterlijk: denarie, het dagloon van een arbeider]. en drie maten gerst voor een penning. En breng de olie en de wijn geen schade toe.

Oorlog heeft altijd volledige ontreddering en verwoesting als gevolg. Aan de weegschaal die hier in de hand wordt gehouden worden vaak theorieën opgehangen en verklaringen voor gegeven die ik nogal gezocht vind. Wat we zien, de letterlijke verklaring is helder, is dat een beetje tarwe, om brood mee te bakken, afgewogen wordt tegen een flink bedrag aan geld: een volledig dagloon!

Een denarius – een Romeinse zilveren munt die normaliter goed was voor minimaal tien keer zoveel koopkracht en ruim voldoende om een gezin te voeden, is slecht voldoende om nog maar één persoon zeer minimaal te voeden (Ryrie Studybible)

Want wat doet de ruiter op dit paard? Hij brengt *economische rampspoed*, armoede. Hyperinflatie. Een volledig dagloon voor 'een maat tarwe'.

Er is sprake van hongersnood, hoewel er nog eten is maar het is niet te betalen en wat je kunt kopen is onvoldoende. Al het geld gaat er aan op – "U zult eten, maar niet verzadigd worden." (Lev. 26:26).

De ‘olie en de wijn’ wordt geen schade toegebracht. Olie en wijn wordt vaak gezien als een beeld van de rijken – als in: het zijn “luke-goederen”.

“De olie en de wijn, weeldeartikelen voor de rijken, worden niet beschadigd; maar wanneer de staf des broods verbroken wordt, kunnen weeldeartikelen de plaats daarvan niet vervangen” (Matthew Henry).

Het lijkt er daarom duidelijk op te duiden dat de armen nog armer worden en de rijken nog rijker. Een verschijnsel dat we door de hele mensheid heen zien maar in het bijzonder nadat er rampspoed als natuurrampen en oorlogen zijn (geweest).

Er is dan altijd ook een bepaalde groep die, legaal of illegaal, profiteert van de economische tegenslagen en rampspoed van een ander. Deze luxe-producten echter kunnen, zoals Henry terecht stelt, de honger niet stillen. De grote massa heeft brood nodig en kan niet leven van “Olie en Wijn”.

Het grauwe paard (of: vaalgroen² paard)

7 En toen het Lam het vierde zegel geopend had, hoorde ik de stem van het vierde dier zeggen: Kom en zie! 8 En ik zag, en zie: een grauw paard en die erop zat, zijn naam was de dood, en het rijk van de dood volgde hem. En hun werd macht gegeven over het vierde deel van de aarde om te doden met het zwaard, met honger, met de dood en door de wilde dieren van de aarde.

Na valse vrede, oorlog en economische rampspoed volgt onherroepelijk de dood.

De naam van de ruiter die op een “grauw” (HSV) of *vaalgroen* paard (chloros <[5515](#)> ↗) rijdt is duidelijk genoeg en laat weinig ruimte voor interpretatie.

Deze ‘ruiter’ komt om met “het zwaard, met honger, met de dood en door de wilde dieren” de mensen te doden. Eénvierde deel van de mensheid overleeft dat niet.

Waardoor is deze schaarste ontstaan? Er wordt gesproken over adikeō “beschadigen”, dit zou kunnen betekenen dat er sprake is van een natuurschade bv. door hagel, of een plantenziekte; schade door oorlog, maar dat komt niet overeen omdat het veroorzaakt wordt door één van de ruiters. Dieren, of meer correct “wezens”, daar het om intelligente wezens gaat die niet menselijk zijn. ([Aantekeningen bij de Bijbel](#))

Nu weet ik dat veel mensen zeggen: “Wat een verschrikkelijk oordeel! Eénvierde van de mensen gaat dán dood!”. Mensen vinden dan als snel dat God maar een wreed oordeel velt. Maar kijk eens om u heen? Kijk eens terug in de geschiedenis? Hoeveel mensen op deze aarde, welk percentage van de mensheid, is wel niet gestorven door alle eeuwen heen door oorlog, honger, ziekte, door natuurverschijnselen? In de meeste gevallen veroorzaakt door... de (mede)mens!

Dit is ‘de laatste vijand’, de natuurlijke vijand, van de mens. De Dood. “De laatste vijand die tenietgedaan wordt, is de dood.” (1 Kor. 15:26) zegt Paulus. De Here zal deze natuurlijke vijand definitief en voor altijd verslaan, zal deze wegnemen van de aarde.

De paarden en ruiters ‘duiden’ in de tijd

In de Openbaring zien we hier dus in de ruiters een stuk geschiedenis weerspiegeld, als we terug kijken. Dat was toen ook al zo voor Johannes. Een profeet schouwt echter niet alleen in het verleden maar ook in het heden (de toenmalige tijd) en de (verre) toekomst. De tijd waarin wij nu leven.

John Nelson Darby schrijft in zijn Synopsis van de Bijbel over Openbaringen 6 het volgende:

De eerste zegels zijn eenvoudig; ook heb ik niet veel nieuws over ze te bieden; eerst wereldwijde veroveringen, dan oorlogen, dan hongersnood, dan de pest die met zich meebrengt wat Ezechiël Gods vier zware gerichten noemt (het zwaard, de honger en de pest en het wild gedierte). Zij spreken van de voorzienige loop van Gods handelingen en daarom vestigen de vier dieren er de aandacht op; maar zij hebben Gods stem in zich, de stem van de Almachtige: dat hoort het oor van hem die de Geest heeft. Deze voeren voorzienige plagen uit, als waarover in de Schrift gesproken wordt. Dan volgen de rechtstreekse oordelen; maar deze zijn wat we zouden kunnen noemen voorbereidende maatregelen.

Het is zeer moeilijk de paarden en ruiters zomaar even te duiden in de geschiedenis of toekomst, het is ook niet correct om het te ‘plakken’ aan een bepaalde tijd ‘in de toekomst’ of het verleden. Daarvoor biedt de tekst in mijn ogen geen ruimte.

Als je de *aanname* doet dat ‘de opname dan al geweest is’ dan zou het allemaal ná dat moment moeten plaatsvinden. Het zou kunnen en ik heb dat ook lang zo geloofd.

Maar hoe duiden we dan de *geschiedenis* en *de wereld om ons heen*? Hoe plaatsen we dat in de profetie? Hoe duiden we het menselijke handelen? Hoe leggen we dan uit dat de dood ook nu nog de aartsvijand is (van ons lichaam), dat er honger is?

Eén van de tekenen van de komst van de Here is het [openbaar worden van de antichrist](#). Veel christenen denken dat we dat niet mee zullen maken. Maar het is het enige teken dat expliciet genoemd is.

“Laat niemand u misleiden, op welke wijze ook, want eerst moet de afval komen en de mens der wetteloosheid zich openbaren, de zoon des verderfs, de tegenstander, die zich verheft tegen al wat God of voorwerp van verering heet, zodat hij zich in de tempel Gods zet, om aan zich te laten zien, dat hij een god is” (2 Tess. 2:3-4, vgl. ook Matteüs 24:15; Daniël 12:11).

In Openbaring 13 wordt hij specifiek genoemd.

“En hem werd gegeven om tegen de heiligen oorlog te voeren en hen te overwinnen; en hem werd macht gegeven over elke stam en natie en taal en volk. En allen, die op de aarde wonen, zullen het (beest) aanbidden, ieder, wiens naam niet geschreven is in het boek des levens van het Lam, dat geslacht is, sedert de grondlegging der wereld. Indien iemand een oor heeft, hij hore. Indien iemand in gevangenschap voert, dan gaat hij in gevangenschap; indien iemand met het zwaard zal doden, dan moet hij zelf met het zwaard gedood worden. Hier blijkt de volharding en het geloof der heiligen.” (Openbaring 13:7-10, NBG).

Uitleggingen die, bijvoorbeeld, de oorlog tussen Israël en Gaza, natuurrampen, hongersnoden e.d. duiden als ‘een teken van de eindtijd’ of andere zaken in onze tijd als zodanig interpreteren en op basis daarvan claims doen over de opname van de gemeente of wederkomst van de Here gaan voorbij aan wat de Bijbel zelf zegt hierover.

De schrift leert ons dat ook wij, als gemeente, niet alleen de vier ruiters uit openbaringen zullen ervaren (en dat is nu al dagelijks zo op veel plaatsen in de wereld) maar ook dat we de openbaring van de antichrist zullen zien c.q. meemaken.

Wees nuchter, waakzaam én... voorbereid.

¹ Tekst: Herziene Statenvertaling, <https://herzienestatenvertaling.nl/teksten/openbaring/6>

² <https://classic.net.bible.org/verse.php?book=Rev&chapter=6&verse=8>

Bronnen (zie ook links in de tekst):

- NET Bible, Full Notes Edition
- Scofield Study Bible, KJV
- Matthew Henry, verklaring van het Nieuwe Testament
- Synopsis van de Bijbel, John Nelson Darby